

ISSN:1306-3111

e-Journal of New World Sciences Academy
2011, Volume: 6, Number: 1, Article Number: 2B0067

SPORTS SCIENCES

Received: October 2010

Accepted: January 2011

Series : 2B

ISSN : 1308-7312

© 2010 www.newwsa.com

Cemal Gündoğdu¹

Özgür Karataş²

Eyyüp Nacar³

Firat University¹⁻³

Inonu University²

cmlgundogdu@hotmail.com

Elazığ-Turkey

DERS DIŞI ETKİNLİKLERİN UYGULAMALARINDA OKUL MÜDÜRLERİNİN SORUNLARI

ÖZET

Bu çalışmanın amacı; Malatya ilindeki ortaöğretim okullarındaki okul müdürlerinin ders dışı etkinliklerin uygulamalarında karşılaştıkları sorunlarını tespit etmektir. Araştırmanın evrenini Malatya ilinde ilköğretim okullarında görev yapan okul müdürleri, örneklem grubunu ise Malatya il merkezinde ilköğretim okullarında görev yapan 75 okul müdürü oluşturmaktadır. Araştırma bulguları anket yoluyla elde edilmiş, anket verileri spss 15 paket programında yüzde, frekans uygulanarak analiz edilmiş ve tablolaştırılmıştır. Sonuç olarak; okul müdürlerinin ders dışı etkinliklerin yapılacağı yerlerin yetersiz olduğunu, ders dışı etkinliklerde en çok Beden Eğitimi Öğretmenlerinden yararlandıklarını, ders dışı etkinlikler için yeterli maddi desteğe sahip olmadıklarını, ders dışı etkinlikler için çevre imkânlarından yeterince yararlanılmadığını, okul imkânlarının sosyal ve kültürel faaliyetler çerçevesinde çevre halkına açılmasının gerektiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Beden Eğitimi, Okul, Okul Müdürü,
Ders Dışı Sportif Etkinlik

PROBLEMS OF SCHOOL DIRECTOR IN TERMS APPLYING EXTRACURRICULAR ACTIVITIES

ABSTRACT

The aim of this study is to determine handicaps school director face with while applying extracurricular activities in Malatya province secondary schools. The universe of this study is directors of secondary schools in Malatya and sample group is 75 school directors of secondary schools located in city centre. Research datas were collected via questionnaire, data collected from questionnaire was analyzed and tabulated by using percentage and frequency method with SPSS 15 software. As a result, of school directors mentioned about inadequacy of places for extracurricular activities, of school directors mentioned that they were able benefit from Physical Education Teachers in extracurricular activities, of school directors mentioned that they did not have enough financial support to apply extracurricular activities, of school directors mentioned that they could not use environmental facilities efficiently for extracurricular activities, of school directors believed that facilities of schools should have been offered to public in terms of social and cultural activities.

Keywords: Education, Physical Education, School, School Director,
Extracurricular Sport Activitie

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Günümüzde meydana gelen hızlı değişme ve gelişmeler, insanları her alandaki bu durumlara ayak uydurmaya zorlamaktadır. Kuşkusuz bu yeni durumlara uyum sağlamanın yolu da eğitimden geçmektedir [1].

Eğitim; bireyleri ve toplumları amaçlı, düzgün bir yaşam biçimine ulaştırmada ve sahip olunan bilgi, beceri ve değerleri planlı bir şekilde bir sonraki kuşağa aktarmada ve bu arada insan davranışlarını yaşantılar yoluyla değiştirme sürecidir [2]. Durkheim eğitimi, yetişkin nesiller tarafından sosyal hayata henüz hazır olmayanlara tatbik edilen bir tesir şeklinde tanımlarken, Dewey, yaşantıların yeniden teşkilatlanması ya da yenilenmesi, Tyler ise, fertlerin davranış kalıplarını değiştirme süreci olarak tanımlamışlardır [3].

Ders dışı etkinlikler, öğrencinin gelişimi ve eğitimin genel amaçları açısından formal eğitim etkinliklerinden ayırmak mümkün değildir. Bu tür etkinliklerle ilgili yapılan tanımlar incelendiğinde, böyle bir ayırım yapılmadığı da açıkça görülmektedir. Ders dışı etkinlikler, okulda veya okul dışında, eğitimin amaçlarına uygun olarak, öğrencilerin ilgi ve istekleri doğrultusunda, kişiliklerini geliştirmek için, okul yönetiminin bilgisi ve öğretmen rehberliği altında yapılan, planlı, programlı ve düzenli çalışmalar olarak tanımlanmaktadır [4].

Ders dışı etkinlikler ve doğal programlar öğrencilere ders dışındaki zamanlarda oyun ve spor yoluyla fazladan etkinlik imkânı tanımaktadır. Bu etkinliklerde öğrenci kuvvet, hareketlerde dakiklik, ulusal bilinç, kişilik, yurtseverlik kazanacak çalışma ortamının dışına çıkarak eğlenme imkânı bulacak [5].

Ders dışı faaliyetlerin seçiminde kişi özgür davranır bu kişiye özgürlük hissi tattırarak onun ruhsal zenginlik kazanmasına yardımcı olur. Daha çok grupsal olarak gerçekleştirilen ders dışı etkinlikler bireyin sosyalleşmesinde büyük rol oynar. Yeni arkadaşlıklar edinme, grup içinde yer edinme yerini idrak edebilme ve diğer grup üyelerini tanıyabilme gibi çabalar kişinin sosyal yaşantısını etkileyerek olgunlaşmasını ve toplum hayatına alışmasını sağlar [6].

Ders dışı etkinlikler öğrencinin ilgi ve isteğinin yanında, bu etkinliklerin sağlıklı bir şekilde yapılabileceği ortamların da olması gerekmektedir. Özellikle okul bahçesi, spor salonu, özel yetenek salonları, kütüphane ve okuma salonu vb. asgari gereçlerdir. Bu konuda gelişmiş ülkeler, hem ders dışı etkinliklere ve hem de bununla ilgili gerekli altyapı olanaklarına gerekli önemi vermektedirler. Örneğin; Japonya'da her öğrenci ilköğretim 4. sınıftan itibaren en az bir ders dışı etkinlik seçmek zorundadır. Bunun yanında, bütün öğrenciler, formal dersler bittikten sonra günlük iki saat seçtiği ders dışı etkinlikle ilgili okulda çalışmak zorundadır. Ayrıca, çoğu Avrupa ülkesinde herhangi bir öğretim kademesinde alınan ders dışı etkinlikle ilgili sertifika, bir üst öğrenim için önemli bir kriter olmaktadır. Bu tür etkinlikler, bugün Amerikan okullarında okul yaşamının bir parçası haline gelmiş ve özellikle özel okullar bu etkinliklerle okullarının reklamlarını yapmaktadırlar [7].

Birçok ülke eğitimde kaliteyi artırmak için ders dışı etkinliklere katılmayı zorunlu tutmuştur [8].

Ülkemizde ders dışı etkinlikler, tamamen öğrencinin isteğine bağlı olan ve öğrencinin etkin bir şekilde rol aldığı etkinliklerdir. Bunun için, öğrencilerin gözünde bir anğarya olarak algılanmaz, çünkü bunlar, normal ders programlarının konularına doğrudan bağlı değiller ve özellikleri itibariyle de kuru bir ders değiller [9].

Bu çalışmanın amacı; Malatya ilindeki ortaöğretim okullarındaki okul müdürlerinin ders dışı etkinliklerin uygulamalarında karşılaştıkları sorunlarını tespit etmektir.

1.1. Ders Dışı Etkinlikler (Extracurricular Activities)

Okullarda dersler, öğretim programlarına ve öğrencilerin ilgi ve isteklerine göre yapılırsa da, bunların ulaşamadığı noktalar olabilmektedir. Özellikle öğrencilerin, bilhassa mesleki kişiliklerinin gelişimine yardım edecek bilgi, beceri ve alışkanlıkları kazandırmak, ders dışı etkinliklerle gerçekleşmektedir. Ders dışı etkinlikleri, öğrencilerin tamamen kendi istekleri doğrultusunda katıldıkları müzik, resim tiyatro, halkoyunları, fotoğrafçılık, sağlık ve temizlik kolları v.b.gibi birçok faaliyetleri kapsamaktadır. Bu tür faaliyetler okul sonrası ileri yaşlarda da yönetici nitelikte olumlu etkiler yapmaktadır. Dolayısıyla eğitimin genel amaçlarından önemli bir kısmını da yerine getirmiş olmaktadır[10].

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Günümüzde özellikle gelişmiş ülkeler, eğitim-öğretim hizmetlerinin yalnız sınıfta yapılamayacağını anlamışlar ve öğrencilerin sınıf ve okul dışı zamanlarını da kontrol etmek amacıyla, okulun fiziksel olanaklarını arttırmışlardır. Bunun yanında, eğitim kurumları, okul rehber ve danışmanları, program geliştirme, özel eğitim, sağlık, spor, ölçme ve değerlendirme servislerinde görev alan personeli azami düzeye çıkarmanın yollarını aramakta ve her türlü çalışma ve araştırmaları yürütmektedir [11]. Ders dışı etkinliklerin gerçekleşmesinde okul müdürü, öğretmen, öğrenci ve ailelerin iş birliği içerisinde olup olmadığının belirlenmesi, okul müdürlerinin ders dışı etkinliklerin uygulamalarında karşılaştığı sorunlar, okulun imkânlarının etkinlik yapabilmesine uygunluğunun tespiti açısından önemlidir.

3. YÖNTEM (METHOD)

Araştırma da okul müdürlerinin ders dışı etkinliklerinin uygulamada karşılaştıkları sorunları öğrenmek için, Karaküçük ve Yetim tarafından 1999 yılında geliştirip uyguladıkları anket formu uygulanmıştır[12]. Anket formları araştırmacı tarafından okul müdürleriyle yüz yüze görüşülerek yaptırılmıştır.

3.1. Evren ve Örneklem (Population and Sample)

Araştırmanın evreni Malatya'daki Ortaöğretim Okulları oluştururken, örneklemi ise Malatya il merkezinde bulunan 75 ortaöğretim okulundaki okul müdürü oluşturmaktadır.

3.2. Verilerin Analizi ve Değerlendirilmesi (Analysis and Evaluation of Data)

Anket verileri spss 15 paket programında yüzde, frekans uygulanarak analiz edilmiş ve tablolatırılmıştır.

4. BULGULAR (INDICATIONS)

Tablo 1.Okul müdürlerinin ders dışı etkinlikleri sürdürmesinde karşılaştıkları güçlüklerle ilişkin görüşleri
(Table 1.The opinions of Headmasters about the difficulties when continuing the extracurricular sport activities)

Okul Müdürlerinin Ders Dışı Etkinlikleri Sürdürmesinde Karşılaştıkları Güçlüklerle İlişkin Görüşleri	Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Ders dışı etkinlikler için yeterli maddi desteğe sahip misiniz?	3	4,0	13	17,3	6	8,0	28	37,3	25	33,3
Yeterli lider - çalıştırıcılık yapacak öğretmen /personele sahip misiniz?	9	12,0	35	46,7	7	9,3	10	13,3	14	18,7
üst yönetim yeterli teşvik-destek sağlıyor mu?	13	17,3	29	38,7	2	2,7	18	24,0	13	17,3
Öğrenci velilerinin yeterli desteği var mı?	3	4,0	4	5,3	10	13,3	27	36,0	31	41,3
Çevre imkânlarından yeterince yararlanabiliyor mu?	6	8,0	19	25,3	2	2,7	32	42,7	16	21,3
Okul imkânlarının çevre halkına açılması uygun mu?	6	8,0	33	44,0	12	16,0	15	20,0	9	12,0
Okullar genel olarak sağlıklı olarak ders dışı etkinlikler için uygun yerler midir?	13	17,3	43	57,3	6	8,0	11	14,7	2	2,7

Tablo 1'deki verilere göre okul müdürlerinin %37,3'ünün ders dışı etkinlikler için yeterli maddi desteğe sahip olmadıkları, %46,7'sinin yeterli lider - çalıştırıcılık yapacak öğretmen/personele sahip olduğunu, %38,7'sinin üst yönetim yeterli teşvik-destek sağladığı, %41,3'ünün öğrenci velilerinin yeterli desteği vermediği, %42,7'sinin çevre imkânlarından yeterince yararlanamadığı, %44,0'ının okul imkânlarının çevre halkına açılması uygun bulunduğunu, %57,3'ünün okullar genel olarak sağlıklı olarak ders dışı etkinlikler için uygun yerler olduğu şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 2. Okul müdürlerine göre okulların ders dışı etkinlikler için oynaması gereken roller

(Table 2. According to headmasters, what the roles should be played for extracurricular activities)

Müdürlere göre okulların ders dışı etkinlikler için oynanması gereken roller	N	%
Okullar öğrenciyi ders dışı etkinliğe yönlendirir	33	44,0
Fiziki ortamlar hazırlar	28	37,3
Çalıştırıcı, öğretmen-personel bulur	9	12,0
Maddi kaynak sağlar	5	6,7
Toplam	75	100,0

Tablo 2’de Okul müdürlerine göre okulların ders dışı etkinlikler için oynaması gereken rollere bakıldığında %44,0’ının okullar öğrenciyi ders dışı etkinliğe yönlendirir, %37,3’ü fiziki ortamlar hazırlar, %12,0’ı çalıştırıcı, öğretmen-personel bulur, %6,7’si maddi kaynak sağlar yönünde görüş bildirdikleri görülmektedir.

Tablo 3. Okul Müdürlerinin ders dışı etkinliklerde en çok hangi branş öğretmeninden yararlanmak isteği
(Table 3. The request of which branches of teachers the headmasters should benefit from on extracurriculum sport activities)

Okul Müdürlerinin ders dışı etkinliklerde en çok hangi branş öğretmeninden yararlanmak isteği	N	%
Türkçe öğretmeni	6	8,0
Tarih öğretmeni	1	1,3
Beden eğitimi öğretmeni	35	46,7
Resim öğretmeni	9	12,0
Müzik öğretmeni	14	18,7
Rehberlik öğretmeni	10	13,3
Toplam	75	100,0

Tablo 3’te okul müdürlerinin büyük çoğunluğunun %46,7 ders dışı etkinliklerde en çok Beden eğitimi öğretmenlerinden yararlanmak istedikleri tespit edilmiştir.

Tablo 4. Okul müdürlerinin ders dışı etkinliklerin yönetiminde karşılaştıkları zorluklar

(Table 4. The difficulties that headmasters have faced when managing extracurriculum activities)

Ders dışı etkinliklerin yönetiminde karşılaşılan zorluklar	N	%
Veliler güçlük çıkarıyor	6	8,0
Boş zaman yeterli olmuyor	15	20,0
Maddi imkânlar yetersiz	12	16,0
Yeterli öğretmen, lider yok	3	4,0
Etkinlik yaptıracak yerler yetersiz	34	45,3
Öğrenciler isteksiz	5	6,7
Toplam	75	100,0

Tablo 4’de okul müdürlerinin ders dışı etkinliklerin yönetiminde karşılaştıkları zorlukların başında %45,3 ile ‘etkinlik yaptıracak yerlerin yetersizliğini’ belirtirken %4,0 ‘Yeterli öğretmen, lider yok’ yönünde görüş bildirdikleri görülmektedir.

5. TARTIŞMA VE SONUÇ (DISCUSSION AND RESULT)

Tablo 1’de okul müdürlerinin ders dışı etkinlikler için yeterli maddi desteğe sahip olmadıkları, okulların yeterli lider-çalıştırıcılık yapacak öğretmen/personelle sahip oldukları, üst yönetimin ders dışı etkinlikler için yeterli teşvik-desteği okul müdürlerine verdiği, öğrenci velilerinin yeterli desteği vermediği, çevre imkânlarından yeterince yararlanamadıkları, okul imkânlarının çevre halkına açılmasını uygun buldukları, okullar genel olarak sağlıklı olarak ders dışı etkinlikler için uygun yerler olduğu şeklinde görüş bildirmişlerdir. Araştırmanın bulguları Karaküçük, ve Yetimin[13], yapmış olduğu araştırma bulguları ile benzerlik göstermektedir. Günümüz şartlarında çoğu aile ekonomik bakımdan yüksek gelire sahip değildir bu nedenle okullara

bağıştta bulunamamaları okulların yapacakları ders dışı etkinliklere katılımını etkilemektedir. Ailelerin de ders dışı etkinliklerin uygulamalarında ilgisiz kalmaları, çocuklarını etkinliklere göndermemeleri bu faaliyetlerin yapılmamasına neden olmaktadır.

Tablo 2’de okul müdürlerine göre okulların ders dışı etkinlikler için oynaması gereken rollere bakıldığında %44,0’ının okullar öğrenciyi ders dışı etkinliğe yönlendirir yönünde görüş bildirdikleri görölmektedir. Bayraktar ve arkadaşlarının yaptığı bir çalışmada okulların ders dışı etkinliklerde en fazla oynaması gereken rol sorusuna yönlendirme cevabını verdikleri gözlemlenmektedir [14]. Ders dışı etkinlikler, eğitimin genel amaçlarından önemli bir kısmını gerçekleştirmede bir araç olarak kullanılmaktadır [15]. Bu nedenle okullar öğrenciyi ders dışı etkinliğe yönlendirmektedir. Öğrencinin sosyalleşmesi, işbirliği yapmayı öğrenme, paylaşım, saygı, güven gibi değerler çoğunlukla ders dışı etkinliklerle öğrenilmesi okul müdürlerinin de bu yönde görüş bildirmelerine neden olduğu düşünülmektedir.

Tablo 3’de okul müdürlerinin ders dışı etkinliklerde en çok %46,7 ile beden eğitimi öğretmenlerinden yararlanmak isteklerini belirtmektedirler. Ekici ve arkadaşlarının yapmış olduğu araştırmaya göre ders dışı etkinliklere yönlendiren faktörlerin başında beden eğitimi öğretmenlerinin etkili olduğu tespit edilmiştir[16]. Eğitimin kapsamı içine giren beden eğitimi ve spor, ‘Vücudun yapı ve fonksiyonları ile eklem ve kasların kontrollü psikolojik ilerleme ve dengeli bir biçimde gelişmeyi sağlamayı, okul çağı sonrası iş ve rekreatif faaliyetlerin süresi içinde harcanan fiziki gücü en ekonomik biçimde kullanmayı öğreten bir faaliyet sistemidir. Buradan hareketle ders dışı etkinliklerinde beden eğitimi öğretmeni önemli bir yere sahiptir[8], öğrencilerin ders dışı etkinliklere yönlendirilmesinde, önceliğı %59.6 ile Beden Eğitimi Öğretmenlerinin alması gerektiğini belirtmişlerdir[14]. Karaküçük öğrencilerin ders dışı etkinliklere yönlendirilmesinde %41,3 ile beden eğitimi öğretmenlerine öncelik verildiğini vurgulamıştır[12]. Bu nedenle, okul müdürlerinin beden eğitimi öğretmenlerini ders dışı etkinliklerde tercih etmesinde etkili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 4’de okul müdürlerinin ders dışı etkinliklerin yönetiminde karşılaştıkları zorlukların başında %45,3 ile etkinlik yaptıracak yerlerin yetersizliğı gelmektedir. Yapılan bir araştırmaya göre okul yöneticilerine göre ders dışı etkinliklere engel olan faktörlerin başında salon, araç, gereç yetersizliğı (%55,3) olarak belirtilmiştir [17], etkinliklerin amaçlara ulaşmada araç-gereç ve alanlarının önemi ön plana çıkmıştır[18]. Ekici ve arkadaşlarının yaptığı araştırmada araç, gereç ve spor salonu yetersizliğinin okullarda sportif faaliyetleri engelleyen önemli bir faktör olduğu sonucuna varmıştır[16]. Gelişmiş ülkelerde okulların spor salonu, araç ve gereçleri yeterince olmasına rağmen ülkemizde çoğu okulda sergiler okul koridorlarında, beden eğitimi dersleri okulun bodrum katlarında, havaların soğuk olduğu günlerde sınıflarda yapılmaktadır.

Sonuç olarak; ders dışı etkinlikler eğitimin genel amaçlarından önemli bir kısmını gerçekleştirmek için kullanıldığından, ders dışı etkinliklerinin önemi öğrencilere ve velilere anlatılmalı, okul müdürleri öğrencileri ders dışı etkinliğe yönlendirmeli, ders dışı etkinlikler ile ilgili yapılacak çalışmalarda beden eğitimi öğretmenleri dışında diğer öğretmenlerde tercih edilmeli, eğitim kalitesini arttırmak, öğrencilerin yeteneklerini, özel ilgi alanlarını ortaya çıkarmak için bundan sonra yapılacak okullarda mutlaka ders dışı etkinliklerin yapılabileceğı yerler yapılmalıdır. Yukarıda ortaya çıkan sonuçlar neticesinde şu önerilerde bulunabiliriz;

- Ders dışı etkinliklerinin verimli bir şekilde yürütülmesinde, okul müdürlerinin desteği önemlidir. Okul müdürlerinin ders dışı etkinliklerin önemini bilen kişilerden oluşmasına özen gösterilmeli.
- Okullarda beden eğitimi öğretmenlerinin sayısı arttırılmalı.
- Okul müdürleri, ders dışı etkinliklerinin yürütülmesinde beden eğitimi öğretmenlerinin araç-gereçlerini teminini konusunda yardımcı olmalıdır.
- Bu tür çalışmaların daha geniş kitleleri ele alarak devam ettirilmesinde fayda vardır.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Aydın, A.N., (2002).Ankara'daki Özel ve Resmi Ortaöğretim Kurumlarında Görev Yapan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Bazı Mesleki Niteliklerinin ve Ders Dışı Çalışmalara Katılımlarının Karşılaştırılması, Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, s,7.
2. Yolcu, İ., (2000).Eğitim Bütünlüğü İçinde Beden Eğitimi ve Sporun Yeri ve Önemi, Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu, 19-21 Aralık 1999, İzmir Milli Eğitim Basımevi, Ankara.
3. Varış, F., (1981).Eğitim Bilimlerine Giriş, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayını,2. Baskı, Ankara, s,44.
4. Binbaşoğlu, C., (2000).Okulda Ders Dışı Etkinlikler. MEB Öğretmen Kitapları Dizisi, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, s,3.
5. Özbaydar, S., (1983). İnsan Davranışının Sınırları ve Spor Psikolojisi, Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul.
6. Karaküçük, S., (1999). Rekreasyon, Bağırgan Yayımevi, Ankara, s,94.
7. Köse, E., (2004).İlköğretim Öğrencilerinin Ders Dışı Etkinlikleri Tercih Etme Nedenleri, XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya
8. Aybek, A., (2007).Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine ve Ders Dışı Etkinliklere Yönelik Tutumlarında Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Rolü, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Samsun, s,12,50.
9. Hesapçoğlu, M., (1994). Öğretim İlke ve Yöntemleri (Eğitim Programları ve Öğretim). 3. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul, s,343.
10. Poyraz, A., (1999). Ortaöğretim Kurumlarında Ders Dışı Sportif Faaliyetlerin Organizasyonu Katılım Sorunları ve Çözüm Yolları Üzerine Bir Araştırma (Afyon İli Örneği), Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
11. Demirtaş, A., (1988).Temel Eğitimimizin Temel Sorunları, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.Sayı:3,Ankara,s,57.
12. Karaküçük S. ve Yetim, A., (1999). Okul Yöneticilerinin Ders Dışı Etkinliklere Yaklaşımları,Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, Cilt: IV, Sayı 3, Temmuz 1999 Ankara.
13. Karaküçük, S., Yetim, A.A., (2000). Okul Müdürlerinin Ders Dışı Etkinliklerin Uygulamalarına Yönelik Sorunları, 1.Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Kongresi, Bildiriler Cilt. II Sporda Psiko-Sosyal Alanlar Spor Yönetim Bilimleri, Ankara, s,141.
14. Ekici, S., Bayrakdar, A. ve Uğur, A.O., (2009).Ortaöğretim kurumlarındaki yöneticilerin ve öğrencilerin ders dışı etkinliklere bakış açılarının incelenmesi, Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi Erişim:<http://www.insanbilimleri.com>

15. Çolakoğlu, H., (1986).Çocuk ve Spor, Milli eğitim Basımevi, B.T.S.G.M. Ankara.
16. Ekici, S., Soyer, F., Özmaden, M., Devecioğlu, S., Pepe, K., Acet, M., (2000). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ders Dışı Etkinlikleri Üzerini Bir Araştırma, 1.Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Kongresi, Bildiriler Cilt.II Sporda Psiko-Sosyal Alanlar Spor Yönetim Bilimleri,Ankara, s,173.
17. Pehlivan, Z., Esen, N. ve Dönmez, B., (1993).Ders Dışı Okul Spor Etkinliklerinin Eğitim Programı Açısından Araőtırılması, Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor II. Ulusal Sempozyumu, Manisa, s,264.
18. Dalkıran, O., Altıntaş, A., Gündüz, N., Sunay, H., Akgül, M., (2004). "Ankara İli Devlet-Özel İlk ve Orta Öğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ders Dışı Etkinliklerinde Kapalı Spor Alanlarının Etkin kullanımı Üzerine Görüşleri" Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 2004, Cilt: II, Sayı: 3